

FINTECH І BIG TECHS ЯК ДРАЙВЕРИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СВІТОВИХ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ І МІЖНАРОДНОГО РИНКУ КАПІТАЛУ

Алла ШЛАПАК

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0000-0001-8697-7039>

allashlapak@gmail.com

Мета статті полягає у дослідженні драйверів цифровізації світових ринків фінансових послуг і міжнародного ринку капіталу, з акцентом на виокремленні взаємозв'язків між банками, Big techs та FinTech-компаніями та ідентифікації нових ризиків для стабільності функціонування різних сегментів фінансового ринку. Встановлено, що Fintech впливає на всі сегменти ринку – банківський, страховий, консалтинговий, що виражається, серед іншого, в широкомасштабній автоматизації суміжних ринків послуг, трансформації ланцюжка створення вартості та збільшенням використання даних клієнтів як нового фактору виробництва. Фінансові технології трансформують як методи роботи компаній, що надають фінансові послуги, так і загалом ринки боргових зобов'язань та акцій, форми здійснення платежів, підходи до оцінки кредитоспроможності, вимоги дотримання нормативних вимог та багато інших аспектів фінансових послуг. Наведено класифікацію Fintech-компаній. Проаналізовано сфери розвитку бізнес-моделей на основі побудови платформ. Проведено порівняння банківського і страхового секторів на предмет імплементації Fintech-інновацій у їхній діяльності. Розглянуто трансформації в посередницькому каналі фінансового ринку під впливом процесів цифровізації міжнародних ринків капіталу. Охарактеризовано платіжні та кредитні FinTech-системи. Виявлено неоднозначність взаємозв'язку між розширенням FinTech-кредитування та ефективністю фінансових і банківських установ. Ідентифіковано широкий спектр як тактичних, так і стратегічних ризиків, які продукуються у різних елементах фінансового ринку (грошового ринку, ринку капіталів, страхового ринку, ринку похідних фінансових інструментів) під впливом розвитку Fintech. Встановлено переваги Big techs перед банками та Fintech-компаніями. Розглянуто наслідки об'єднання FinTech-компаній і традиційних банків для світових фінансових ринків.

Ключові слова: цифровізація, fintech, Big techs, фінансовий ринок, ринок капіталу, банківський ринок, страховий ринок, ринок консалтингу, ринок робочої сили, інновації, ризики.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2022-5-30>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Зростаюча кількість технологічних програм та інновацій у фінансовому секторі (відомих як "Fintech") впливає на всі сегменти ринку – банківський, страховий, консалтинговий, що виражається, серед іншого, в широкомасштабній автоматизації суміжних ринків послуг, трансформації ланцюжка створення вартості та збільшенням використання даних клієнтів як нового фактору виробництва. Найбільш очевидною зміною за останні роки стало зменшення кількості фізичних відділень банків. Очікується, що набагато ширший спектр фінансових послуг може і буде пропонуватися в цифровій формі. Одним із прямих наслідків цього є те, що зайнятість у фінансовому секторі різко зменшується протягом останніх років, що свідчить про трансформації на ринку праці. Окреслене свідчить, що нові технології мають потенціал для здійснення радикальних змін у найближчому майбутньому.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Bali Fintech Agenda [1], BIS [2], FSB [3], МВФ та СБ [4] визначають Fintech як досягнення в галузі технологій, які можуть трансформувати надання фінансових послуг, стимулюючи розробку нових бізнес-моделей, додатків, процесів та продуктів. В дослідженнях Дж. Корнеллі, Д. Себастьяна, Л. Франко та Дж. Фроста [5], Ч. Пазарбазіоглу, А. Гарсія Мора, М. Уттамчандані, Х. Натараджана, Е. Фейена і М. Саала [6], М. Брото Легово, С. Субанії та Ф. А. Соронгана [7] основна увага здебільшого приділяється ринковим тенденціям і регуляторним наслідкам цифрової трансформації фінансів у контексті економіки, що швидко цифровізується, а не конкретним технологіям, які сьогодні можуть бути затребувані, але можуть бути витіснені завтра [8]. С. Классенс, Дж. Фрост, Г. Тернер Г, Ф. Чжу [9] наголошують на неоднозначності наслідків FinTech-революції для міжнародних ринків: з одного боку, вона знижує банківські витрати, а з іншого – збільшує витрати на інфраструктуру, яка має бути побудована для забезпечення зростання FinTech. Згідно з висновками Р. Хінсона, Р. Ленсінк і А. Мюллера [10], ризик непрацюючих кредитів різко зріс із зростанням кредитування у сфері фінансових технологій, адже вибух у кредитуванні FinTech є прямим результатом революції FinTech, що асоціюється із можливістю отримання кредитів за більш помірними ставками. З ними солідаризуються Л. Лайдроо та М. Авармаа [11], які наголошують, що низькі вимоги до забезпечення та недостатня юридична підтримка у FinTech винні у зростанні

прострочених кредитів, однак через короткостроковий характер цих кредитів та їхню орієнтацію на роздрібний, а не на бізнес-сектор, ризик неповернення FinTech-кредитів нижчий, ніж у традиційного кредиту комерційного банку. Деякі дослідження доводять, що банківська галузь стала більш уразливою для конкурентного тиску через зростаючий вплив FinTech. Наприклад, Т. Ле, Т. Хо, Д. Нгуен і Т. Нго демонструють, що розширення FinTech знижує частку банківського ринку, посилює банківське регулювання та знижує норму прибутку банків, окрім інших негативних наслідків [12].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає у дослідженні драйверів цифровізації світових ринків фінансових послуг і міжнародного ринку капіталу, з акцентом на виокремленні взаємозв'язків між банками, Big techs та FinTech-компаніями та ідентифікації нових ризиків для стабільності функціонування різних сегментів фінансового ринку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Хоча інновації у фінансах не є новою концепцією, увага до вивчення трансформаційного потенціалу технологічних інновацій для міжнародного ринку капіталу значно зросла за останнє десятиліття. Приймаючи визначення FinTech як нової технології, спрямованої на покращення та автоматизацію надання та використання фінансових послуг [13], можна стверджувати, що історія FinTech сягає XIX століття. З 1886 до 1967 років інвестиції в комунікаційну інфраструктуру, таку як телеграф і трансатлантичні кабелі, дозволили передавати фінансову інформацію через кордони. Централізована служба грошових переказів Fedwire була створена у 1918 році. У 1950-ті роки з'явилися кредитні картки, що зменшило потребу людей платити готівкою. Перший портативний калькулятор та банкомат були представлені у 1967 році. У другій половині XX століття саме банки взяли на себе відповідальність за розвиток фінансових технологій, що ознаменувало революційний перехід від аналогових технологій до цифрових. NASDAQ, перша цифрова фондова біржа та SWIFT (Товариство всесвітніх міжбанківських фінансових телекомунікацій), були створені в 1970-х роках. У 1980-х роках стали популярними банківські мейнфрейми, а в 1990-х почала з'являтися концепція фінансових транзакцій в Інтернеті. XXI століття ознаменувалось цифровізацією банківських послуг. Глобальна фінансова криза 2008-2009 років, підірвавши довіру до традиційних банківських установ, у поєднанні зі зростанням масштабів використання смартфонів, істотно трансформували індустрію фінансових технологій і сприяли набуттю великими технологічними компаніями нових функцій на світових ринках послуг [13]. Як зазначає Д. Фрост [13], великі технологічні компанії - Big techs - являють собою особливу бізнес-модель завдяки поєднанню: (i) мережевих ефектів, створюваних електронною комерцією, додатками для обміну повідомленнями, пошуковими системами, платіжними послугами тощо, та (ii) фінансових технологій та інновацій (наприклад, штучного інтелекту із використанням великих даних та машинного навчання).

Сучасні Fintech-інновації сприяють встановленню прямої взаємодії між технологічними компаніями та їх клієнтами, оскільки ці компанії самі стають постачальниками фінансових послуг. Рішення Fintech, які використовують аналітику великих даних, штучний інтелект та технології блокчейн, в даний час впроваджуються з безпрецедентною швидкістю. Фінансові установи активізують та оцифровують свої зв'язки із клієнтами через веб-сайти та відповідні додатки. Відтак оскільки клієнтська інформація оцифрована, фінансові установи стають тримацями дедалі більших обсягів інформації, які постають новим фактором виробництва. Цей потік даних робить все більш можливою персоналізацію пропозиції продуктів та послуг на основі профілів клієнтів, розроблених фінансовими установами, серед яких цифрові фінансові консультації, персоналізовані страхові поліси та автоматизоване управління активами. Однак збільшення використання даних супроводжується питаннями щодо власності на дані та способу їх збору, зберігання та використання [14].

Фінансові технології стають все більш рушійними драйверами змін в секторі фінансових послуг, трансформуючи як методи роботи компаній, що надають фінансові послуги (нові способи зв'язку клієнта з його банком, страховою компанією або іншою фінансовою організацією, додаткові функції в мобільному банкінгу та цифрові способи здійснення оплати), так і загалом ринки боргових зобов'язань та акцій, форми здійснення платежів, оцінку кредитоспроможності, дотримання нормативних вимог та багато інших аспектів фінансових послуг [15]. Fintech-компанії вийшли новий етап своєї еволюції – від конкурента до надійного партнера традиційних

фінансових інститутів. Завдяки партнерству з традиційними фінансовими установами Fintech-компанії можуть масштабувати свої технології та отримувати доступ до капіталу.

Fintech-компанії можна класифікувати на 12 типів, входячи із послуг, які вони просують:

1. Боргове фінансування: кредитні послуги без застави та оцінки позичальника [16].
2. Транзакційні послуги/торгівля валютою: аналогічні до банківських послуг, але з меншими витратами.
3. Методи оплати: електронні платіжні кошти.
4. Краудфандинг/краудкредитування: акумулювання ресурсів із метою інвестування.
5. Криптовалюти та блокчейн: криптовалюти як цифровий засіб обміну, а також технологія, на якій вони засновані (блокчейн).
6. Insurtech: компанії, що застосовують технології у страховому секторі [17].
7. Онлайн-ідентифікація клієнтів: віддалена ідентифікація людей за допомогою електронних засобів [18].
8. Великі дані: організації, що створюють додану вартість за рахунок збору даних та управління ними, а також інтелектуального аналізу даних (включаючи штучний інтелект) та надання послуг із використанням цих даних.
9. Фінансова інфраструктура: удосконалення існуючих технологій надання фінансових послуг.
10. Консультації та фінансовий менеджмент: інвестиційні консультаційні послуги, послуги з управління чи торгові платформи.
11. Управління особистими фінансами: веб-сайти для порівняння фінансових продуктів та послуг з оптимізації особистих фінансів.
12. Необанки і банки-претенденти: онлайніві, повністю цифрові (безофісні) банки, які використовують альтернативні традиційні моделі, тобто використання програм для смартфонів для управління обліковими записами або використання соціальних мереж для встановлення відносин із клієнтами [19].

Бізнес-моделі на основі побудови платформ з'являються у таких сферах діяльності, як кредитування, інвестиції (наприклад, платформи розподілу взаємних фондів), страхування, факторинг (наприклад, платформи зворотного факторингу) та платежі (наприклад, платформи для оплати рахунків та концентратори інтерфейсів прикладного програмування (API)). Це дозволяє виокремити шість найрозповсюдженіших сфер FinTech-діяльності: платежі, управління інвестиціями, залучення коштів, позики, фондові ринки та страхові послуги. Існуючі учасники фінансових ринків зазвичай встановлюють нові форми партнерства із цифровими учасниками або намагаються залучити їх до своєї діяльності, аби потім вивести на ринок нові продукти під власними торговими марками [20]. Банківський сектор виявляється більш розвиненим із застосуванням інновацій у платіжних послугах, ніж страховий сектор, де ще існує великий потенціал для використання розширеної аналітичної бази. В результаті цифровізації відбуваються зміни в посередницькому каналі фінансового ринку, хоча посередники все ще посідають домінуюче становище у розподілі фінансових продуктів. Інтернет-сайти порівняння в даний час є провідним джерелом інформації для орієнтації на вибір страхових послуг, як то страхового полісу, що впливає на перерозподіл учасників ринку. Відтак нові технології закладають підвалини для становлення так званого «прямого цифрового розподілу», який не обмежений кордонами і швидко масштабується, що означає, що іноземні контрагенти можуть швидко виходити на ринки, де зазвичай переважали вітчизняні компанії. В сфері управління активами на фінансовий ринок виходять продукти, що стосуються автоматизованої торгівлі та роботизованих консалтингових послуг. Як існуючі, так і нові учасники фінансового ринку розвивають діяльність на ринку робототехнічних порад та автоматизованої торгівлі, що робить управління активами доступним для роздрібних інвесторів із невеликими обсягами ресурсів для інвестування [21].

Платіжні FinTech-системи вплинули на індустрію фінансових послуг, безперервне зростання і процес розвитку яких викликають істотну реорганізацію виробничого ланцюжка фінансового консультування. Кредит FinTech — це кредитна діяльність, яка стала можливою саме завдяки електронним платформам. Участь FinTech на кредитному ринку та використання онлайн-кредитів сприяють зростанню продажів та транзакцій для підприємств глобального рівня. Одноранговий ринок (P2P) — це мережева модель, у якій агенти безпосередньо взаємодіють один з одним, щоб купувати продукти та послуги або спільно розробляти їх без потреби у посереднику [22]. Платформи P2P-кредитування залучають клієнтів, які мають обмежений доступ до кредитних можливостей звичайних банків або взагалі його не мають. FinTech сприяє здійсненню цифрового

переходу у сфері страхового бізнесу в частині використання технологій для консолідації цін, багатоканального маркетингу, процесу формування і розгляду цифрових претензій і онлайн-покупок полісів.

Неоднозначність взаємозв'язку між розширенням FinTech-кредитування та ефективністю фінансових установ стає дедалі очевиднішим: кредитування FinTech більш розвинене у країнах з менш ефективною банківською системою, при цьому зростання FinTech-кредитування може збільшувати вразливість перед фінансовими потрясіннями для банківської системи.

Fintech продукує широкий спектр як тактичних, так і стратегічних ризиків, які зачіпають діяльність різних елементів фінансового ринку (грошового ринку, ринку капіталів, страхового ринку, ринку похідних фінансових інструментів).

1. Існуючі фінансові установи можуть втратити значну частину своєї частки ринку або прибутку, якщо нові Fintech-учасники зможуть більш ефективно використовувати інновації та надавати менш дорогі послуги, які краще відповідають очікуванням клієнтів. У сьогоднішніх умовах погіршення прибутковості через відсутність прогнозування та гнучкості, а також втрату вигідних прямих відносин з клієнтами та/або скорочення маржі можуть послабити здатність існуючих установ відповідати флуктуаціям бізнес-циклів.

2. Зростання кількості Fintech-компаній призводить до більшої взаємозалежності учасників ринку, що може збільшувати вплив IT-ризиків у розгортанні системної банківської кризи, особливо коли послуги зосереджені в одного чи кількох домінуючих гравців. Вихід Fintech-компаній у банківський сектор збільшує його складність та вводить нових гравців, які можуть мати обмежений потенціал управління IT-ризиками.

3. Поширення інноваційних продуктів та послуг може ускладнити надання фінансових послуг через зростання операційного ризику. Застарілі банківські IT-системи можуть бути недостатньо адаптованими до нових цифровізованих систем, що змусить банки залучати більшу кількість третіх сторін або за допомогою аутсорсингу (наприклад, хмарних обчислень) або інших партнерських відносин у сфері фінансових технологій, тим самим збільшуючи складність та знижуючи прозорість операцій і ризику, пов'язані з безпекою даних, конфіденційністю, відмиванням грошей, кіберзлочинністю та захистом клієнтів.

4. Зростання ризику аутсорсингу відбувається у разі, якщо у пропозиції фінансових продуктів та послуг бере участь більше сторін (розподілений банк, підпорядкований банк, банк без посередників), що може викликати неоднозначність в інтерпретації обов'язків різних учасників ланцюжка створення вартості, що потенційно збільшує ймовірність операційних інцидентів.

5. Fintech-технології та Fintech-бізнес-моделі призводять до зростання кіберризиків. Інтенсивніша залежність від API, хмарних обчислень та інших нових технологій, що сприяють розширенню взаємозв'язку з суб'єктами або секторами, на які не поширюються встановлені для класичних банків нормативні вимоги, може потенційно зробити банківську систему більш вразливою до кіберзагроз і ризику втрати конфіденційних даних.

6. Ризики ліквідності та волатильності джерел банківського фінансування пов'язані з тим, що використання нових Fintech-технологій створює для клієнтів можливості автоматичного перемикання між різними ощадними рахунками чи взаємними фондами для отримання більшого прибутку, а це збільшує волатильність депозитів і ризик ліквідності банків.

Big techs мають потенційно більші переваги порівняно з банками та Fintech-компаніями, оскільки вони поєднують у собі всі технічні можливості Fintech-компаній та масштаб (фінансові можливості, існуючі клієнти) великих банківських установ із потужною мережею. Цінність участі на одній стороні платформи (наприклад, як продавець) збільшується зі збільшенням кількості учасників з іншого боку платформи (тобто покупців). Збільшення числа учасників платформи дозволяє Big tech збирати більше даних, які після аналізу можуть покращити існуючі послуги та залучити нових користувачів до платформи. Відтак цифровізація бізнес-процесів дозволяє великим технологічним компаніям посісти домінуючі позиції на ринках послуг і розвинути нові напрямки бізнесу, такі як надання фінансових послуг. Таким чином, великі технологічні компанії можуть наслідувати стратегію охоплення, переходячи від нефінансових послуг до фінансових.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Процеси цифровізації фінансових ринків, окрім надання банкам можливості працювати майже повністю через Інтернет та з обмеженою кількістю фізичних відділень, призвели до формування класу нових посередників, таких як платформи однорангового кредитування та

постачальники платіжних послуг, що дозволило нефінансовим корпораціям вийти на ринки фінансових послуг, яскравими прикладами яких є організації мобільних мереж та великі технологічні компанії (такі як Ant Financial, Amazon та Facebook). Ці нові постачальники фінансових послуг можуть як співпрацювати, так і конкурувати з класичними банківськими установами, і така взаємодія може призвести до суттєвих збоїв у наданні фінансових послуг. Нова конфігурація фінансової системи може також призвести до зміщення фінансових ризиків між організаціями або виникнення нових типів ризиків. FinTech-компанії розширюють спектр послуг, що ними надаються, і, порівняно із банківськими установами, роблять це в альтернативний спосіб. Наприклад, як і банки, краудфандингові платформи перетворюють заощадження на кредити та інвестиції. Проте, на відміну від банків, діяльність FinTech-компаній базується на використанні масиву великих даних через інтернет-платформи, а не на довгострокових відносинах, а відносини між кредитором та позичальником, інвестором та інвестиційними можливостями встановлюються напряму механізмом дезінтермедіації. Однак, розрізнені дії FinTech мають обмежений масштаб. Наприклад, платформам складно пропонувати своїм клієнтам диверсифіковані інвестиційні можливості, не сек'юритизуючи кредитні портфелі. Окремі FinTech-технології, такі як платіжні системи (наприклад, Apple pay замість кредитних карток), підтримуються банками, які хоч і втрачають частину маржі, але, за допомогою нових платіжних систем, розширюють спектр своєї діяльності. Отже, у цьому випадку між банками та FinTech-компаніями може бути сильна взаємодоповнюваність. Ланцюжок створення вартості в банківському секторі включає безліч комплексних послуг і видів діяльності, які опосередковано забезпечуються за допомогою FinTech. Об'єднання FinTech-компаній і традиційних банків забезпечує потужну економію за рахунок ефекту масштабу, адже сутність банківництва заснована на спроможності банків об'єднувати такі послуги, як депозити, платежі, кредитування тощо. З цієї причини FinTech-компаніям також доведеться об'єднувати кілька послуг, якщо вони хочуть розширити свою діяльність (як у випадку краудфандингу) або інтегрувати свої послуги з послугами банків (як у випадку платіжних систем). Це дозволяє припустити, що відбуватиметься поступова, але невпинна конвергенція бізнес-моделей FinTech-компаній і банків, і в разі, коли це відбудеться, FinTech-компаніям буде більш складно відстоювати свої набуті конкурентні переваги перед банками, якщо не брати до уваги витрати, перед якими постануть банки при реорганізації свого бізнесу. Втім очевидно, що із розширенням сфери діяльності FinTech-компаній, можливості для використання ними переваг регуляторного арбітражу скорочуватимуться.

ЛІТЕРАТУРА:

1. IMF. The Bali Fintech Agenda: A Blueprint for Successfully Harnessing Fintech's Opportunities. 2018. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2018/10/11/pp101118-bali-fintech-agenda>
2. BIS. Big Tech in Finance: Opportunities and Risks. 2019. URL: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2019e3.htm>
3. FSB. Third-Party Dependencies in Cloud Services: Considerations on Financial Stability Implications. 2019. URL: <https://www.fsb.org/2019/12/third-party-dependencies-in-cloud-services-considerations-on-financial-stability-implications/>
4. IMF. Fintech: The Experience So Far. 2019. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2019/06/27/Fintech-The-Experience-So-Far-47056>
5. Cornelli G., Doerr S., Franco L., Frost J. Funding for Fintechs: Patterns and Drivers. BIS Quarterly Review. 2021. URL: https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt2109c.pdf
6. Digital Financial Services / C. Pazarbasioglu, A. Garcia Mora, M. Uttamchandani, H. Natarajan, E. Feyen, M. Saal. 2020. URL: <https://pubdocs.worldbank.org/en/230281588169110691/Digital-Financial-Services.pdf>
7. Broto Legowo M., Subanija S., Sorongan F.A. Role of FinTech Mechanism to Technological Innovation: A Conceptual Framework. International Journal of Innovative Science and Research Technology. 2020. Vol. 5 (5). P. 1-6.
8. Gomber P., Koch J.-A., Siering M. Digital Finance And FinTech: Current Research And Future Research Directions. Journal of Business Economics. 2017. Vol. 87 (5). P. 537-580.
9. Claessens S., Frost J., Turner G., Zhu F. Fintech credit markets around the world: size, drivers and policy issues. 2018. URL: <https://papers.ssrn.com/abstract=3288096>
10. Hinson R., Lensink R., Mueller A. Transforming agribusiness in developing countries: SDGs and the role of FinTech. Current Opinion in Environmental Sustainability. 2019. Vol. 41. P. 1-9.

11. Laidroo L., Avarmaa M. The role of location in FinTech formation. *Entrepreneurship & Regional Development*. 2020. Vol. 32 (7). P. 555-572.
12. Le T.D.Q., Ho T.H., Nguyen D.T., Ngo T. FinTech credit and bank efficiency: international evidence. *International Journal of Financial Studies*. 2021. Vol. 9 (3). URL: <https://www.mdpi.com/2227-7072/9/3/44>
13. Frost J. The economic forces driving Öntech adoption across countries. 2020. URL: <https://www.bis.org/publ/work838.htm>
14. Резнікова Н., Панченко В. Г., Булатова О. В. Регуляторна конкуренція в цифровій економіці: нові форми протекціонізму. *Міжнародна економічна політика*. 2020. № 1–2 (32–33). С. 50–80.
15. Nicoletti B. *The Future of FinTech: Integrating Finance and Technology in Financial Services*. Rome: Palgrave Macmillan, 2017. 343 pp.
16. BIS. Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors. 2018. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d431.pdf>
17. Crisanto J.C., Donaldson C., Ocampo D.G., Prenio J. *Regulating and Supervising the Clouds: Emerging Prudential Approaches for Insurance Companies*. 2019. URL: <https://www.bis.org/fsi/publ/insights13.pdf>
18. PWC. *Crossing the Lines: How FinTech is Propelling FS and TMT Firms Out of Their Lanes. Global FinTech Report*. 2019. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/industries/financialservices/assets/pwc-global-fintech-report-2019.pdf>.
19. Owens J. *Responsible Digital Credit: What Does Responsible Digital Credit Look Like?* 2018. URL: https://content.centerforfinancialinclusion.org/wp-content/uploads/sites/2/1970/01/Responsible_Digital_Credit_FINAL_2018.07.18.pdf
20. Melnyk T., Melnychenko S., Reznikova N. The conceptual framework for the operation of financial systems in the context of global structural transformations of business models of banking. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2019. Vol. 5 (4). P. 148-154.
21. Bulatova O., Shabelnyk T., Marena T., Reznikova N. Influence of regional financial market models on the structure of global financial assets. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/336137920_Influence_of_Regional_Financial_Market_Models_on_the_Structure_of_Global_Financial_Assets
22. Najaf K., Subramaniam R.K., Atayah O.F. Understanding the implications of FinTech peer-to-peer (P2P) lending during the COVID-19 pandemic. *Journal of Sustainable Finance & Investment*. 2022. Vol. 12(1). P. 87-102.

REFERENCES:

1. IMF (2018), "The Bali Fintech Agenda: A Blueprint for Successfully Harnessing Fintech's Opportunities", available at: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2018/10/11/pp101118-bali-fintech-agenda>
2. BIS (2019), "Big Tech in Finance: Opportunities and Risks", available at: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2019e3.htm>
3. FSB (2019), "Third-Party Dependencies in Cloud Services: Considerations on Financial Stability Implications", available at: <https://www.fsb.org/2019/12/third-party-dependencies-in-cloud-services-considerations-on-financial-stability-implications/>
4. IMF (2019), "Fintech: The Experience So Far", available at: <https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2019/06/27/Fintech-The-Experience-So-Far-47056>
5. Cornelli, G., Doerr, S., Franco, L. and Frost, J. (2021), "Funding for Fintechs: Patterns and Drivers", *BIS Quarterly Review*, available at: https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt2109c.pdf
6. Pazarbasioglu, C., Garcia Mora, A., Uttamchandani, M., Natarajan, H., Feyen, E. and Saal, M. (2020), "Digital Financial Services", available at: <https://pubdocs.worldbank.org/en/230281588169110691/Digital-Financial-Services.pdf>
7. Broto Legowo, M., Subanija, S. and Sorongan, F.A. (2020), "Role of FinTech Mechanism to Technological Innovation: A Conceptual Framework", *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, vol. 5 (5), pp. 1–6.
8. Gomber, P., Koch, J.-A. and Siering, M. (2017), "Digital Finance And FinTech: Current Research And Future Research Directions", *Journal of Business Economics*, vol. 87 (5), pp. 537–580.
9. Claessens, S., Frost, J., Turner, G. and Zhu, F. (2018), "Fintech credit markets around the world: size, drivers and policy issues", available at: <https://papers.ssrn.com/abstract=3288096>
10. Hinson, R., Lensink, R. and Mueller, A. (2019), "Transforming agribusiness in developing countries: SDGs and the role of FinTech", *Current Opinion in Environmental Sustainability*, vol. 41, pp. 1–9.
11. Laidroo, L. and Avarmaa, M. (2020), "The role of location in FinTech formation", *Entrepreneurship & Regional Development*, vol. 32 (7), pp. 555-572.
12. Le, T.D.Q., Ho, T.H., Nguyen, D.T. and Ngo, T. (2021), "FinTech credit and bank efficiency: international evidence", *International Journal of Financial Studies*, vol. 9 (3), available at: <https://www.mdpi.com/2227-7072/9/3/44>
13. Frost, J. (2020), "The economic forces driving Öntech adoption across countries", available at: <https://www.bis.org/publ/work838.htm>

14. Reznikova, N., Panchenko, V. and Bulatova, O. (2020), "Regulatory competition in the digital economy: new forms of protectionism", *International economic policy*, no. 1-2 (32-33), pp. 50-80.
15. Nicoletti, B. (2017), *The Future of FinTech: Integrating Finance and Technology in Financial Services*. Palgrave Macmillan, Rome.
16. BIS (2018), "Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors", available at: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d431.pdf>
17. Crisanto, J.C., Donaldson, C., Ocampo, D.G. and Prenio, J. (2019), "Regulating and Supervising the Clouds: Emerging Prudential Approaches for Insurance Companies", available at: <https://www.bis.org/fsi/publ/insights13.pdf>
18. PWC (2019), "Crossing the Lines: How FinTech is Propelling FS and TMT Firms Out of Their Lanes. Global FinTech Report", available at: <https://www.pwc.com/gx/en/industries/financialservices/assets/pwc-global-fintech-report-2019.pdf>.
19. Owens, J. (2018), "Responsible Digital Credit: What Does Responsible Digital Credit Look Like?", available at: https://content.centerforfinancialinclusion.org/wp-content/uploads/sites/2/1970/01/Responsible_Digital_Credit_FINAL_2018.07.18.pdf
20. Melnyk, T., Melnychenko, S. and Reznikova, N. (2019), "The conceptual framework for the operation of financial systems in the context of global structural transformations of business models of banking", *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 5 (4), pp. 148-154.
21. Bulatova, O., Shabelnyk, T., Marena, T. and Reznikova, N. (2019), "Influence of regional financial market models on the structure of global financial assets", available at: https://www.researchgate.net/publication/336137920_Influence_of_Regional_Financial_Market_Models_on_the_Structure_of_Global_Financial_Assets
22. Najaf, K., Subramaniam, R.K. and Atayah, O.F. (2022), "Understanding the implications of FinTech peer-to-peer (P2P) lending during the COVID-19 pandemic", *Journal of Sustainable Finance & Investment*, vol. 12(1), pp. 87-102.

FINTECH AND BIG TECHS AS DIGITALIZATION DRIVERS OF THE GLOBAL FINANCIAL SERVICES MARKETS AND THE INTERNATIONAL CAPITAL MARKET

Alla SHLAPAK

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

The purpose of the article is to study the drivers of digitalization of the global financial services markets and the international capital market, with an emphasis on highlighting the relationships between banks, Big techs and FinTech companies and identifying new risks for the stability of the functioning of various segments of the financial market. It has been established that Fintech affects all market segments - banking, insurance, consulting, which is expressed, among other things, in the large-scale automation of related service markets, the transformation of the value chain and the increase in the use of customer data as a new production factor. Fintech is transforming the way companies operate in the financial services market, as well as the debt and equity markets, the way payments are made, how credit is assessed, regulatory compliance requirements, and many other aspects of financial services. The classification of Fintech companies is given. The spheres of development of business models based on the construction of platforms are analyzed. The banking and insurance sectors were compared for the implementation of Fintech innovations in their activities. The transformations in the intermediary channel of the financial market under the influence of the processes of digitalization of international capital markets are considered. FinTech payment and credit systems are characterized. The ambiguity of the relationship between the expansion of FinTech lending and the efficiency of financial and banking institutions has been revealed. A wide range of both tactical and strategic risks produced in various segments of the financial market (money market, capital market, insurance market, derivatives market) under the influence of Fintech development has been identified. The advantages of Big techs over banks and Fintech companies have been established. The consequences of the merger of FinTech companies and traditional banks for global financial markets are considered.

Key words: digitalization, fintech, Big techs, financial market, capital market, banking market, insurance market, consulting market, labor market, innovation, risks.